

M. TVLLII CICERONIS
P H A E N O M E N O N

EX

ARATO, FRAGMENTA.

CIC. 2. *leg.*) Ab Jove musarum primordia.
LACT.) Malebant tenui contenti vivere cultu.
LACT.) Et Jovis in regno, cœlique in parte
 refedit.

CIC. 2. *Nat. Deor.*) Cetera labuntur celeri
 cœlestia motu,
 Cum cœloque simul noctesque diesque fe-
 runtur.

Extremusque adeo duplici de cardine vertex
 Dicitur esse Polus. *

Ex his altera apud Grajos Cynosura vocatur,
 Altera dicitur esse Helice. *

Quas nostri Septem soliti vocitare triones.
 Hac fidunt duce nocturna Phœnices in alto:
 Sed prior illa magis stellis distincta refulget,
 Et late prima confestim a nocte videtur:
 Hæc vero parva est: sed nautis usus in hac est.
 Nam cursu interiore brevi convertitur orbe.

Has inter, veluti rapido cum gurgite flumen,
Torvu' Draco serpit subter, supraque revol-
vens

Sese, conficiensque sinus e corpore flexos.

Huic non una modo caput ornans stella re-
lucet:

Verum tempora sunt duplici fulgore notata,
E trucibusque oculis duo fervida lumina fla-
grant,

Atque uno mentum radianti fidere lucet:
Obstipum caput & tereti cervice reflexum.
Obtutum in cauda majoris figere dicas.

Quod caput hic paulum sese, subitoque re-
condit,

Ortus ubi atque obitus partem admiscuntur
in unam.

*Id autem caput **

Attingens defessa velut mœrentis imago
Vertitur. *

quam quidem Graeci

Εγγόνασι vocitant, genibus quod nixa feratur.

Hic illa eximio posita est fulgore corona.

propter, caput Anguitenentis,

Quem claro perhibent *ὀφίτηλον* nomine Graji.

Huic supra duplices humeros affixa videtur

Stella micans, tali specie, talique nitore.

Hic pressu duplici palmarum continet Anguem,

auriga

Sub læva Geminorum obductus parte feretur.
 Adversum caput huic Helice truculenta tuetur.
 At Capra lævum humerum clara obtinet. *

Verum hæc est magno atque illustri præ-
 dita signo :

Contra, Hædi exiguum jaciunt mortalibus
 ignem.

cujus sub pedibus

Corniger est valido connixus corpore Taurus,
 Has Græci stellas *ὄϊδας* vocitare suerunt.

Namque ipsum ad tergum Cynosuræ vertitur
 arcti.

* *hunc antecedit*

Obscura specie stellarum Cassiopeia.

Hanc autem illustri versatur corpore
 propter

Andromeda, aufugiens adspectum mœsta pa-
 rentis.

Huic Equus ille jubam quatiens fulgore
 micanti

Summa contingit caput alvo, stellaque jun-
 gens

Una tenet duplices communi lumine formas,
 Aeternum ex astris cupiens connectere no-
 dum,

Exin contortis Aries cum cornibus hæret.

ARATI PHAENOMENA,

A M. TVLLIO CICERONE

ADOLESCENTE LATINA FACTA.

quae hinc incipiunt in ed. Aldi.

E quibus hinc subter possis cognoscere
fultum,

Jam coeli mediam partem terit, ut prius illæ
Chelæ, quum pectus quod cernitur Orionis.
Et prope conspicias parvum sub pectore claro
Andromedæ signum, Deltoton dicere Graji 5
Quod soliti, simili quia forma littera claret:
Huic spatio ductum simili latus exstat utrum-
que.

At non tertia pars lateris: namque est minor
illis,

Sed stellis longe densis præclara relucet.
Inferior paulo est Aries, & flamen ad Austri 10
Inclinatior, atque etiam vehementius illo
Pisces, quorum alter paulo prælabitur ante,
Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis.
Atque horum e caudis duplices velut esse
catenæ

Dicuntur, sua diversæ per lumina serpunt: 15

Atque una tandem in stella communiter hæ-
rent,

Quam veteres soliti cœlestem dicere Nodum.
Andromedæ lævo ex humero si quærere
perges,

Appositum poteris supra cognoscere Piscem.
E pedibus vatum summo natus Jove Perseus,
Quos humeris retinet defixo corpore Per-
seus: 21

Quem summa ab regione Aquilonis flamina
pulsant.

Hic dextram ad sedes intendit Cassiopeæ,
Diversosque pedes vinctos talaribus aptis
Pulverulentus uti de terra lapsu' repente 25
In cœlum victor magnum sub culmine portat.
At propter lævum genus omni ex parte locatas
Parvas Vergilias tenui cum luce videbis.

Hæ septem vulgo perhibentur more vetusto
Stellæ, cernuntur vero sex undique parvæ. 30

At non interiisse putari convenit unam:
Sed frustra temere a vulgo ratione sine ulla
Septem dicier, ut veteres statuere poëtæ,
Aeterno cunctas ævo qui nomine dignant,
Alcyone, Meropeque, Celæno, Taygeteque, 35
Electra, Steropeque, simul sanctissima Maia.
Hæ tenues parvo labentes lumine lucent:
At magnum nomen signi, clarumque vocatur,

Propterea quod & æstatis primordia clarat,
 Et post hiberni præpandens temporis ortus 40
 Admonet, ut mandent mortales femina terris.
 Inde Fides leviter posita & convexa videtur,
 Mercurius parvus manibus quam dicitur olim
 Infirmis fabricatus in alta sede locasse.

Quæ genus ad lævum Nixi delapsa refedit, 45
 Atque inter flexum genus, & caput Alitis
 hæsit.

Namque est Ales avis lato sub tegmine cœli
 Quæ volat, & serpens geminis secat aëra
 pennis.

Altera pars huic obscura est, & luminis
 expers:

Altera nec parvis nec claris lucibus ardet, 50
 Sed mediocre jacet quatiens e corpore lumen.
 Hæc dextram Cephei dextro pede pellere pal-
 mam

Gestit: jam vero clinata est ungula vehemens
 Fortis equi propter pennati corporis alam. 54
 Ipse autem labens multis equus ille tenetur
 Piscibus: huic cervix dextra mulcetur Aquarî.
 Serius hæc obitus terrai jussit equinis,
 Quam gelidum valido de corpore frigus an-
 helans 58

Corpore semifero magno Capricornus in orbe:
 Quem quum perpetuo vestivit lumine Titan,

Brumali flectens contorquet tempore cursum.
 Hoc cave te ponto studeas committere mense:
 Nam non longinquum spatium labere diur-
 num:

Non hiberna cito volvetur curriculo nox:
 Humida non sese vestris aurora querelis 65
 Ocius ostendet, clari prænuntia solis:
 At validis æquor pulsabit viribus Auster:

Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus,
 Sed tamen anni jam labuntur tempore toto,
 Nec cui signorum cedunt, neque flamina
 vitant, 70

Nec metuunt canos minitanti murmure
 fluctus.

Atque etiam supero navi pelagoque vagato
 Mense, Sagittipotens solis cum sustinet orbem.
 Nam jam cum minus exiguo lux tempore
 præsto est,

Hoc signum veniens poterunt prænoscere
 nautæ: 75

Jam prope præcipiti ante licebit visere nocti,
 Ut sese ostendens emergit Scorpius alte,
 Posteriore trahens flexum vi corporis arcum:
 Jam supra cernes Arcti caput esse minoris,
 Et magis erectum ad summum versarier or-
 bem. 80

Tum sese Orion toto jam corpore condit

Extrema prope nocte, & Cepheus conditur
ante,

Lumborum tenuis a prima depulsus ad undas.
Hic missore vacans fulgens jacet una sagitta,
Quam propter nitens penna convolvitur Ales:
Et clinata magis paulo est Aquilonis ad
auras. 86

At propter se Aquila ardenti cum corpore
portat

Igniferum mulcens tremebundis æthera pen-
nis,

Non nimis ingenti cum corpore, sed grave
mœstis

Ostendit nautis perturbans æquora signum. 90

Tum magni curvus Capricorni corpora propter
Delphinus jacet haud nimio lustratu' nitore,
Præter quadruplices stellas in fronte locatas,
Quas intervallum binas determinat unum.

Cetera pars læta tenui cum lumine serpit. 95

Illæ quæ fulgent luces ex ore corusco,
Sunt inter partes gelidas Aquilonis locatæ,
Atque inter spatium & læti vestigia solis.

At pars inferior Delphini fusca videtur

Inter solis iter, simul inter flamina venti, 100

Viribus erumpit qua summi spiritus Austri.

Exinde Orion obliquo corpore nitens

Inferiora tenet truculenti corpora Tauri:

Quem qui suspiciens in coelum nocte serena
 Late dispersum non viderit, haud ita vero 105
 Cetera se speret cognoscere signa potesse.
 Namque pedes subter rutilo cum lumine claret
 Fervidus ille Canis stellarum luce refulgens.
 Hunc tegit obscurus subter præcordia venter:
 Nec toto spirans rabido de corpore flammam
 Aestiferos validis erumpit flatibus ignes: 111
 Totus ab ore micans jacitur mortalibus ardor.
 Hic ubi se pariter cum sole in culmina coeli
 Extulit, haud patitur foliorum tegmine frustra
 Suspensos animos arbuta ornata tenere. 115
 Nam quorum stirpes tellus amplexaprehendit,
 Hæc augens anima vitali flamine mulcet:
 At quorum nequeunt radices findere terras,
 Denudat foliis ramos & cortice truncos.
 Hunc propter, subterque pedes quos diximus

ante,

120

Orioni jacet levipes Lepus. hic fugit ictus
 Horrificos metuens rostri tremebundus acuti.
 Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu,
 Præcipitantem agitans, oriens jam denique
 paulo 124

Curriculum numquam defesso corpore sedans.
 At Canis ad caudam serpens prælabitur Argo,
 Conversam præ se portans cum lumine pup-
 pim:

Non aliæ naves ut in alto pondere proras
 Ante solent rostro Neptunia prata secantes,
 Sed conversa retro cœli se per loca portat: 130
 Sicut quum cœptant tutos contingere portus,
 Obvertunt navem magno cum pondere nautæ,
 Adversamque trahunt optata ad littora pup-
 pim.

Sic conversa vetus super æthera vertitur Argo,
 Atque usque a prora ad celsum sine lumine
 malum,

A malo ad puppim cum lumine clara videtur,
 Inde gubernaculum disperso lumine fulgens,
 Clari posteriora Canis vestigia condit.

Exin semotam procul, in tutoque locatam
 Andromedam tamen explorans fera quærere
 Pisrix 140

Pergit, & usque sitam validas Aquilonis ad
 auras

Cœrula vestigat finita in partibus Aufri.
 Hanc Aries tegit, & squamoso corpore Pisces
 Fluminis illustri tangentem corpore ripas.

Namque etiam Eridanum cernes in parte lo-
 catum 145

Cœli, funestum magnis cum viribus amnem,
 Quem lacrimis mœstæ Phaëthontis sæpe so-
 rores

Sparferunt, letum mœerenti voce canentes.

Hunc

Hunc Orionis sub læva cernere planta 149
 Serpentem poteris, proceraque vincla videbis,
 Quæ retinent Pisces, caudarum parte locata,
 Flumine mixta retro ad Piftricis terga re-
 verti.

Hic una ftella neftuntur, quam jacit ex fe
 Piftricis fpinæ valida cum luce refulgens.
 Exinde exiguæ tenui cum lumine multæ 155
 Inter Piftricem fufæ fparsæque videntur,
 Ante gubernaculum ftellæ, quas contegit
 omnis

Formidans acrem morfum Lepus: his neque
 nomen,

Nec formam veteres certam ftatuiffe videntur.
 Nam quæ fideribus claris natura polivit, 160
 Et vario pinxit diftinguens lumine formas,
 Hæc ille aſtrorum cuſtos ratione notavit,
 Signaque ſignavit cœleſtia nomine vero:
 Has ætem, quæ ſunt parvo ſub culmine fuſæ
 Confimili ſpecie ſtellas, parilique nitore, 165
 Non potuit nobis nota clarare figura.

Exinde, auſtralem ſoliti quem dicere Piſcem,
 Volvitur inferior Capricorno verſus ad Au-
 ſtrum,

Piftricem obſervans, procul illis Piſcibus
 hærens. 169

At prope conſpicias expertes nominis omnes

Inter Piftricem & Pifcem quem diximus
Auftri

Stellas sub pedibus ftratas radiantis Aquari.
Propter Aquarius obfcurum dextra rigat
amnem,

Exiguo qui ftellarum candore nitelcit. 174

E multis tamen his duo late lumina fulgent.

Unum sub magnis pedibus cernetur Aquari.

Quod fupereft gelido delapfum flumine fontis

Spiniferam fubter caudam Piftriciſ adhæſit:

Et tenues ftellæ perhibentur nomine Aquari.

Hic aliæ volitant parvo cum lumine claræ, 180

Atque priora pedum ſubeunt veſtigia magni

Arcitenentis, & obſcuræ ſine nomine cedunt.

Inde Nepæ cernes propter fulgentis acumen

Aram, quam flatu permulcet ſpiritus Auftri,

Exiguo ſuperum quæ lumina tempore tranat:

Nam procul Arcturo eſt adverſa parte lo-
cata. 186

Arcturo magnum ſpatio ſupra dedit orbem

Jupiter: hunc parvum inferiore in parte lo-
cavit.

Hic tamen æterno inviſens loca curriculo nox,

Signa dedit nautis, cuncti quæ noſcere poſ-
ſent, 190

Commiferans hominum metuendos undique
caſus.

Nam quum fulgentem cernes sine nubibus
atris

Aram sub media cœli regione locatam,
A summa parte obscura caligine tectam, 194
Tum validis fugito devitans viribus Austrum:
Quem si prospiciens vitaveris, omnia caute
Armamenta locans, tuto labere per undas.
Sin gravis inciderit vehementi flamine ventus,
Perfringet celsos defixo robore malos:
Ut res nulla feras possit mulcere procellas, 200
Ni parte ex Aquilonis opacam pellere nubem
Cœperit, & subitis auris diduxerit Ara.
Sin humeros medio in cœlo Centaurus ha-
bebit,

Ipseque cœrulea contactus nube feretur,
Atque Aram tenui caligans vestiet umbra, 205
Ad signorum obitum vis est metuenda Favoni.
Ille autem Centaurus in alta sede locatus
Qua sese claro collucens Scorpius infert.
Hæc subter partem præportans ipse virilem
Cedit, Equi partes properans conjungere
Chelis. 210

Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta
tenetur,

Quam nemo certo donavit nomine Grajum,
Tendit, & illustrem truculentus cedit ad
Aram.

Hic sese infernis de partibus eripit Hydra
Præcipiti lapsu flexo cum corpore serpens. 215
Hæc caput atque oculos torquens ad terga
Nepai,

Convexoque sinu subiens inferna Leonis,
Centaurum leni contingit lubrica cauda:
In medioque sinu fulgens Cratera relucet.
Extremum nitensplumato corpore Corvus 220
Roſtro tundit, & hic Geminis est ille sub ipsis
Ante Canem, Grajo Procyon qui nomine
fertur.

Hæc sunt, quæ viſens nocturno tempore ſigna,
Aeternumque volens mundi pernoscere mo-
tum,

Legitimo cernes cœli luſtrantia curſu. 225
Nam quæ per bis ſex ſignorum labier orbem
Quinque ſolent ſtellæ, ſimili ratione notari
Non poſſunt: quia quo faciunt veſtigia curſu,
Non eodem ſemper ſpatio portata teruntur.
Sic malunt errare vagæ per nubila cœli, 230
Atque ſuos vario motu metiri orbem.
Hæc faciunt magnos longinquæ temporis
annos,

Quum redeunt ad idem cœli ſub tegmine
ſignum.

Quare ego nunc nequeo totos evolvere
curſus.

Verum hæc, quæ semper certo volvuntur in
 orbe 235

Fixa simul magnos edicam gentibus orbes.
 Quattuor æterno lustrantes lumine mundum,
 Orbes stelligeri portantes signa feruntur,
 Amplexi terras cœli sub tegmine fulti. 239
 E quibus annorum volitantia lumina nosces,
 Quæ densis distincta licebit cernere signis.
 Tum multos orbes magno cum lumine latos,
 Vinctos inter se, & nodis cœlestibus aptos,
 Atque pari spatio duo cernes esse duobus.
 Nec sic nocturno cognoscens tempore cœ-
 lum, 245

Quum neque caligans deterfit sidera nubes,
 Nec pleno stellas superavit lumine Luna,
 Vidisti magnum candentem serpere circum.
 Lacteus hic nimio fulgens candore notatur:
 Hic non perpetuum detexens conficit or-
 bem, 250

Sed spatio multum superest: præstare duobus
 Dicitur, & late cœli lustrare cavernas.
 Quorum alter tangens Aquilonis vertitur
 auras,
 Ora petens Geminorum illustria: tum genus
 ardens

In sese retinens Aurigæ portat utrumque. 255
 Hunc fura læva Perseus, humeroque sinistro

Tangit: ad Andromedam hic dextra de parte
tenetur,

Imponitque pedes duplices Equus: & simul
Ales

Ponit avis caput, & clinato corpore tergum,
Anguitenens humeris connititur: illa rece-
dens 260

Austrum consequitur devitans corpore Virgo,
At vero totum spatium convestit & orbis
Magnu' Leo, & claro collucens lumine Cancer,
In quo consistens convertit curriculum sol
Aestivus, medio distinguens corpore cursus.

Hic totus medius circo disjungitur ipso: 266
Pectoribus validis, atque alvo possidet orbem.
Hunc octo in partes divisum noscere circum
Si potes, invenies supero convertier orbe,
Quinque pari spatio, partes tres esse relictas,
Tempore nocturno quas vis inferna fre-
quentet. 271

Alter ab infernis Austri convertitur auris:
Distribuens medium subter secat hic Capri-
cornum,

Atque pedes gelidum rivum fundentis Aquari,
Cœruleæque feram caudam Pistricis, & illum
Fulgentem Leporem, inde pedes Canis, &
simul amplam 276

Argolicam retinet crebro cum lumine Navem:

Tergaque Centauri atque Nepai portat acu-
men:

Inde Sagittari defixum possidet arcum.

Hunc a clarisonis auris Aquilonis ad Au-
strum, 280

Condens postremum tangit rota fervida solis:

Exinde in superas brumali tempore flexu

Se recipit sedes; huic orbi quinque tributæ

Nocturnæ partes, supera tres luce dicantur.

Hasce inter mediam in partem retinere vi-
detur 285

Tantus quantus erit collucens Lacteus orbis,

In quo autumnali, atque iterum sol lumine
verno

Exæquat spatium lucis cum tempore noctis.

Hunc retinens Aries sublucet corpore totus,

Atque genu flexo Taurus connititur ingens:

Orion claro contingens corpore fertur: 291

Hydra tenet flexu Crateram, Corvus ad-
hæret:

Et paucae e Chelis stellæ; simul Anguitenentis

Sunt genua, & summi Jovis Ales nuntius
instat:

Propter Equus capite & cervicum lumine
tangit. 295

Hosce æquo spatio devinctos sustinet axis,

Per medios summo coeli de vertice tranans.

Ille autem claro quartus cum lumine circus,
 Partibus extremis extremos continet orbes,
 Et simul a medio media de parte secatur, 300
 Atque obliquus in his nitens cum lumine
 fertur:

Ut nemo, cui sancta manu doctissima Pallas
 Sollertem ipsa dedit fabricæ rationibus artem,
 Tam tornare cate contortos possidet orbes,
 Quam sunt in cœlo divino numine flexi, 305
 Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
 Culmine transverso retinentes sidera fulta.
 Quattuor hi motu cuncti volvuntur eodem.
 Sed tantum supra terras semper tenet ille
 Curriculum, oblique inflexus tribus orbibus
 unus. 310

Quanto est divisus Cancer spatio a Capricorno,
 Ac subter terras spatium par esse necesse est:
 Et quantos radios jacimus de lumine nostro,
 Queis hunc convexum cœli contingimus or-
 bem, 314

Sex tantæ poterunt sub eum succedere partes,
 Bina pari spatio cœlestia signa tenentes.
 Zodiacum hunc Græci vocitant, nostrique
 Latini

Orbem signiferum perhibebunt nomine vero. ○
 Nam gerit hic volvens bis sex ardentia signa.
 Aestifer est pandens ferventia sidera Can-
 cer. 320

Hunc subter fulgens cedit vis torva Leonis,
Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo.
Exin projectæ claro cum lumine Chelæ.
Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai:
Inde Sagittipotens dextra flexum tenet ar-
cum: 325

Post hunc ore fero Capricornus vadere pergit:
Humidus inde loci collucet Aquarius orbi.

Exin squamigeri serpentes ludere pisces:
Queis comes est Aries obscuro lumine labens,
Inflexoque genu projecto corpore Taurus, 330
Et Gemini clarum jactantes lucibus ignem.

Hæc sol æterno convestit lumine lustrans,
Annua conficiens vertentia tempora cursus.
Hic quantus terris connexus pellitur orbis,
Tantundem ille patens supera mortalibus edit.
Sex omni semper cedunt labentia nocte, 336
Tot cœlum rursus fugientia signa revisunt.
Hoc spatium tranans cæcis nox conficit um-
bris,

Quod supra terras prima de nocte relictum est
Signifero ex orbe & signorum ex ordine ful-
tum. 340

Quod si solis aves certos cognoscere cursus,
Ortus signorum nocturno tempore vifēs:
Nam semper signum exoriens Titan trahit
unum.

Sin autem efficiens signis mons obstruet altus,
 Aut adiment lucem cæca caligine nubes: 345
 Certas ipse notas cœli de tegmine sumens,
 Ortus atque obitus omnes cognoscere possis.
 Quæ simul existant cernes, quæ tempore
 eodem

Præcipitent obitum nocturno tempore, nosces.
 Jam simul ut supra se toto lumine Cancer 350
 Extulit, extemplo cedit delapsa Corona,
 Et loca convisit cauda tenus infera Piscis.
 Dimidiam retinens stellis distincta Corona
 Partem etiam supra, atque alia de parte re-
 pulsa est:

Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad
 umbras 355

Tractus, sed supero contactus corpore cedit.
 Atque humeros usque a genibus, clarumque
 recondit

Anguitenens validis magnum a cervicibus
 Anguem.

Jam vero Arctophylax non æqua parte fe-
 catur.

Nam brevior clara cœli de parte videtur, 360
 Amplior infernas depulsus possidet umbras.
 Quattuor hic obiens secum deducere signa
 Signifero solet ex orbi: tum serius ille,
 Quum supera sese satiavit luce, recedit,

Post mediam labens claro cum corpore no-
 &em. 365

Hæc obscura tenens convestit fidera tellus:
 At parte ex alia claris cum lucibus errat
 Orion, humeris & lato pectore fulgens,
 Et dextra retinens non cassum luminis en-
 fem. 369

Sed quum de terris vis est patefacta Leonis,
 Omnia, quæ Cancer præclaro detulit ortu,
 Cedunt obscurata, simul vis magna Aquilæ
 Pellitur, ac flexo confidens corpore Nixus
 Jam supero ferme depulsus lumine cedit:
 Sed lævum genus atque illustrem linquit in
 altum 375

Plantam. tum contra exoritur clarum caput
 Hydræ,

Et Lepus, & Procyon, qui sese fervidus infert
 Ante Canem: inde Canis vestigia prima vi-
 dentur.

Non pauca e cælo depellens signa repente
 Exoritur candens illustri lumine Virgo. 380
 Cedit clara Fides Cyllenia, mergitur unda
 Delphinus, simul obtegitur depulsa Sagitta,
 Atque Avis ad summam caudam, primasque
 recedit

Pinna, & magnus pariter delabatur Amnis.
 Hic Equus a capite & longa cervice latefcit:

Longius exoritur jam claro corpore Ser-
pens, 386

Crateraque tenus lucet mortalibus Hydra.

Inde pedes Canis ostendit jam posteriores,

Et post ipse trahit claro cum lumine Puppim:

Insequitur labens per cœli lumina Navis, 390

Et jamjam toto processit corpore Virgo:

Hæc medium ostendit radiato stipite Malum.

At quum procedunt obscuro corpore Chelæ,

Exsistit pariter larga cum luce Bootes,

Cujus in adversum est Arcturus corpore fi-
xus, 395

Totaque jam supra fulgens prolabitur Argo,

Hydraque quod late cœlo dispersa tenetur,

Nondum tota patet, non caudam contegit
umbra.

Jam dextrum genus, & decoratam lumine
suram

Erigit ille vagans vulgato nomine Nixus, 400

Quem nocte extinctum, atque exortum vidi-
mus una,

Per sæpe ut parvum tranans geminaverit or-
bem.

Hic genus & suram cum Chelis erigit alte:

Ipsæ autem præceps obscura nocte tenetur,

Dum Nepa & Arcitenens invisant lumina
cœli: 405

Nam secum medium pandet Nepa, tollere
vero

In caelum totum exoriens conabitur Arcus,
Hic tribus elatum cum signis corpore toto
Lucet; at exoritur media de parte Corona,
Caudaque Centauri extremo candore refulget.
Hic se jam totum caecas Equus abdit in um-
bras, 411

Quem rutila fulgens pluma prætervolat Ales.
Occidit Andromedæ clarum caput, & fera
Pisatrix

Labitur, horribiles epulas funesta requirens.
Hanc contra Cepheus non cessat tendere pal-
mas. 415

Illa usque ad spinam mergens se coerulea
condit.

At Cepheus caput atque humeros, palmas-
que reclinat.

Quum vero vis est vehemens exorta Nepai,
Late fusa volat. *in terras labitur unda,*
Orionque metu percussus conditur una. 420
Pace hujus liceat causam explicuisse timoris,
Virgo, tua: mihi, quaeso, veni placata Diana.
Hæc fama est hominum, hæc per terras fama
vagatur;

Ut quondam Orion manibus violasse Dianam
Dicitur, excelsis errans in collibus amens, 425

Quos tenet Aegæo defixa in gurgite Echineis,
 Brachia quam viridi convestit tegmine vitis.
 Ille feras vecors amenti corde necabat
 Oenopionis avens epulas ornare nitentes.

At vero pedibus subito percussa Dianæ 430

Insula discessit, disjectaque saxa revellens
 Perculit, & cæcas lustravit luce lacunas,
 E quibus ingenti existit cum corpore præ se
 Scorpius, infestus præportans flebile acumen.

Hic valido cupide venantem percudit ictu, 435

Mortiferum in venas figens per vulnera virus:
 Ille gravi moriens constravit corpore terram.
 Quare cum magnis sese Nepa lucibus effert,
 Orion fugiens commendat corpora terris.

Tum vero fugit Andromeda, & Neptunia

Pistrix 440

Tota latet, cedit converso corpore Cepheus
 Extremas medio contingens corpore terras.

Hic caput, & superas potis est demergere
 partes:

Infera lumborum numquam convestiet um-
 bra. 444

Nam retinent Arcti lustrantes lumine furas.

Labitur illa simul gnatam lacrimosa requirens

Cassiopea, neque ex cœlo depulsa decore

Fertur; nam verso contingens vertice primum

Terras post humeros everfa sede refertur.

Hanc illi tribuunt pœnam Nereides almæ,
 Cum^o quibus (ut perhibent) ausa est conten-
 dere forma. 451

Hæc obit inclinata: at pars exorta Coronæ est
 Altera, cum caudaque omnis jam panditur
 Hydra.

At caput, & totum sese Centaurus opacis
 Eripit e teiebris, linquens vestigia parva 455
 Antepedum contacta: simul cum lumine
 pandit:

Ipse feram dextra retinet. prolabitur inde
 Anguitenens capite & manibus. profert simul
 Anguis

Jam caput, & summum flexo de corpore
 lumen.

Hic ille exoritur converso corpore Nixus, 460
 Alvum, crura, humeros, simul & præcordia
 lustrans,

Et dextra radios læto cum lumine jactans.
 Inde Sagittipotens superas convifere luces
 Instittit, & mergit Nixi caput, & simul effert
 Sese clara Fides, & promit corpore Ce-
 pheus. 465

Fervidus ille Canis toto cum corpore cedit.
 Abditur Orion, obit & Lepus abditus umbra,
 Inferiora cadunt Aurigæ lumina lapsu.
 Inde obiens Capricornus ab alto, lumine pellit

Aurigam, instantemque Capram, parvos fi-
mul Hædos, 470

Et magnam antiquo depellit nomine Navem.

Obruitur Procyon. emergunt alite lapsu

E terris Volucres. existit clara Sagitta.

Crus, dextrumque pedem relinquens obit in-
fera Perseus 474

In loca, tum cedens a puppi linquitur Argo:

PRISC. *lib.* 8.) Sub pedibus profert finita
Booti.

PRISC. *lib.* 6.) Tertia sub caudam ad genus
ipsum lumina pandit.

PRISC. *lib.* 10.) Quem neque tempestas
perimet, neque longa vetustas

Interimet, stinguens præclara insignia cœli.

PROGNOSTICA.

PRISC. *lib.* 10.) Ut cum luna means Hy-
perlonis officit orbi,

Stinguuntur radii cæca caligine tecti.

PRISC. *lib.* 16.) Ast autem tenui quæ can-
dent lumine Phatnæ.

CIC. I. *Divin.*) Atque etiam ventos præ-
monstrat sæpe futuros

Inflatum mare, cum subito penitusque tu-
mescit,

Saxaque cana falis niveo spumata liquore,

Tristi-

Tristificas certant Neptuno reddere voces:
 Aut densus stridor cum celso e vertice montis
 Ortus, adaugescit scopulorum sæpe repulso.
 Cana fulix itidem fugiens e gurgite ponti,
 Nuntiat horribiles clamans instare procellas,
 Haud modicos tremulo fundens e guttore
 cantus.

Vos quoque signa videtis, aquai dulcis
 alumnæ,

Cum clamore paratis inanes fundere voces,
 Absurdoque sono fontes & stagna cietis.

*Quis est, qui, ranunculos hoc videre, suspicari
 possit?*

Sæpe etiam pertriste canit de pectore carmen,
 Et matutinis acredula vocibus instat,
 Vocibus instat, & assiduas jactat ore querelas,
 Cum primum gelidos rores aurora remittit.
 Fuscaque nonnumquam cursans per littora
 cornix,

Demersit caput, & fluctum cervice recepit.
 Mollipedesque boves spectantes lumina cœli
 Naribus humiferum duxere ex aëre succum.

Jam vero semper viridis semperque gra-
 vata,

Lentiscus triplici solita grandescere foetu,
 Ter fruges fundens, tria tempora monstrat
 arandi.

PRISC. lib. 6.) Caprigeni pecoris custos de
gurgite vasto.

Cetera desiderantur.

M. TVLLII CICERONIS ALCYONES.

NON.) Alcyonem genuit claris delapsus
ab astris

Prævius Auroræ, Solis, Noctisque fatelles.

M. TVLLII CICERONIS LIMON.

CIC.) Tu quoque, qui solus lecto sermone,
Terenti,

Conversum, expressumque Latina voce Me-
nandrum

In medio populi sedatis vocibus effers,
Quidquid come loquens, atque omnia dulcia
linquens.

M. TVLLII CICERONIS MARIUS.

CIC.) Nuntia fulva Jovis, miranda visa
figura.

CIC.) Hic Jovis altisoni subito pinnata
fatelles,

Arboris e trunco serpentis faucia morfu,
Ipsa feris subigit transfigens unguibus anguem
Semianimum, & varia graviter cervice mi-
cantem,

Quem se intorquentem lanians, rostroque
cruentans,

Jam satiata animum, jam duros ulta dolores,
Abjicit efflantem, & laceratum affligit in
undas,

Seque obitu a solis nitidos convertit ad ortus.
Hanc ubi præpetibus pennis, lapsuque vo-
lantem

Conspexit Marius, divini numinis augur,
Fausaque signa suæ laudis, reditusque no-
tavit:

Partibus intonuit cœli pater ipse finistris.
Sic aquilæ clarum firmavit Jupiter omen.

M. TULLII CICERONIS

DE SVO CONSVLATV,

LIB. II.

CIC. I. *Divin.*) Principio ætherio flamma-
tus Jupiter igni

Vertitur, & totum collustrat lumine mundum,
Menteque divina cœlum, terrasque petiit:
Quæ penitus sensus hominum, vitasque re-
tentat,

Ætheris æterni septa, atque inclusa cavernis.
Et si stellarum motus cursusque vagantes
Nosse velis, qua sint signorum in sede locatæ,

Quæ verbo, & falsis Grajorum vocibus errant,
 Re vera certo lapsu spatioque feruntur:
 Omnia jam cernes divina mente notata.

Nam primum astrorum volucres, te Consule,
 motus,

Concurfusque graves stellarum ardore mi-
 cantes,

Tu quoque, cum tumplos Albano in monte
 nivales

Lustrasti, & læto mactasti lacte Latinas,
 Vidisti, & claro tremulos ardore cometas,
 Multaque misceri nocturna strage putasti,
 Quod ferme dirum in tempus cecinere La-
 tinæ,

Cum claram speciem concreto lumine luna
 Abdidit, & subito stellanti nocte peremta est.

Quid vero Phœbi fax tristis nuntia belli,
 Quæ magnum ad culmen flammato ardore
 volabat,

Præcipites cœli partes, obitusque petisset:
 Aut cum terribili percussus fulmine civis
 Luce serenanti vitæ lumina liquit:

Aut cum se gravido tremefecit corpore tellus.
 Jam vero variæ nocturno tempore visæ
 Terribiles formæ bellum, motusque mone-
 bant:

Multaque per terras vates oracula furenti

Pectore fundebant tristes minitantia casus.
Atque ea, quæ lapsu tandem cecidere vetusto,
Hæc fore perpetuis signis, clarisque frequen-
tans

Ipsè Deum genitor cœlo, terrisque canebat.
Nunc ea, Torquato quæ quondam, & con-
sule Cotta

Lydius ediderat Tyrrhenæ gentis haruspex,
Omnia fixa tuus glomerans determinat annus.
Nam pater altitonans stellanti nixus Olympo,
Ipsè suos quondam tumulos ac templa petivit,
Et Capitolinis iniecit sedibus ignes;

Tum species ex ære vetus generosaque Nattæ
Concidit, elapsæque vetusto numine leges:
Et divum simulacra peremit fulminis ardor.
Hic silvestris erat Romani nominis altrix
Marta, quæ parvos Mavortis femine natos
Uberibus gravidis vitali rore rigabat:

Quæ tum cum pueris flammato fulminis ictu
Concidit, atque avulsa pedum vestigia liquit.

Tum quis non artis scripta ac monumenta
volutans,

Voces tristificas chartis promebat Etruscis?
Omnes civili generosam stirpe profectam
Vitare ingentem cladem, pestemque mone-
bant:

Vel legum exitium constanti voce ferebant,

Templa deumque adeo flammis urbesque ju-
bebant

Eripere, & stragem horribilem, cædemque
vereri:

Atque hæc fixa gravi fato, ac fundata teneri,
Ni post excisum ad columnen formata decore
Sancta Jovis species claros spectaret in ortus:
Tum fore, ut occultos populus sanctusque
senatus

Cernere conatus possit, si solis ad ortum
Conversa, inde patrum sedes, populique vi-
deret,

Hæc tardata diu species multumque morata,
Consule te tandem celsa est in sede locata:
Atque una fixi ac signati temporis hora
Jupiter ex celsa clarabat sceptrum columna:
Ac clades patriæ flamma ferroque parata
Vocibus Allobrogum patribus populoque pa-
tebat.

Rite igitur veteres, quorum monumenta
tenetis,

Qui populos, urbesque modo ac virtute re-
gebant;

Rite etiam vestri, quorum pietasque fidesque
Præstitit, ac longe vicit sapientia cunctos,
Præcipue ingenti coluerunt numine divos,
Hæc adeo penitus cura videre sagaci,

Otia qui studiis læti tenuere decoris,
 Inque Academia umbrifera, nitidoque Lyceo.
 Fuderunt claras sæcundi pectoris artes.
 E quibus ereptum primo jam a flore juventæ,
 Te patria in media virtutum mole locavit.
 Tu tamen anxiferas curas requiete relaxas,
 Quod patriæ voces studiis nobisque sacraſti.
 NON. p. 97 a. ed. Merc.) Atque animo pen-
 dens noctis eventa timebat.

M. TVLLII CICERONIS
 DE SVO CONSVLATV,

LIB. III.

CIC. 2. Att.) Interea cursus, quos prima
 a parte juventæ,
 Quosque adeo consul virtute, animoque pe-
 tisti,
 Hos retine, atque auge famam, laudemque
 bonorum.

M. TVLLII CICERONIS
 DE SVIS TEMPORIBVS.

QVINCT.) Cedant arma togæ : concedat
 laurea laudi.

QVINCT.) O fortunatum natam me con-
 sule Romam!

M. TVLLII CICERONIS
ELEGIA TAMELASTIS.

SERVIVS *in Ecl. I, 58.*) Jam mare Tyr-
rhenum longe penitusque palumbes
Reliquit.

AVG. *l. 5. c. 8. Civit.*) Tales sunt hominum
mentes, qualis pater ipse
Jupiter auctiferas lustravit lumine terras.

M. TVLLII CICERONIS
JOÇVLARIS LIBELLVS.

QVINCT. *viii, extr.*) Fundum Varro vo-
cat, quem possim mittere funda,
Ni tamen exciderit, qua cava funda patet.

